EXPUNERE DE MOTIVE

Dezvoltarea tehnologiei informației şi continua globalizare a rețelelor informatice au condus la un progres de necontestat al societății, dar au determinat şi apariția unei noi forme de criminalitate: criminalitatea informatică.

Eforturile comunității internaționale de a stabili faptele care trebuie să fie incriminate în legislațiile naționale, normele procedurale aplicabile în domeniul criminalității informatice şi mijloacele de cooperare internațională rapidă care sunt impuse de specificul infracțiunilor săvârşite prin intermediul sistemelor informatice au fost concretizate în Convenția europeană privind criminalitatea informatică, semnată de România la 23 noiembrie 2001.

În vederea creării cadrului legal necesar pentru prevenirea şi controlul criminalității informatice, precum şi în perspectiva ratificării Convenției europene referitoare la acest domeniu, s-a impus elaborarea unui proiect de Lege privind prevenirea şi combaterea criminalității informatice.

Proiectul de lege propus, armonizat cu dispozițiile Convenției europene privind criminalitatea informatică, este structurat în şase capitole, cuprinzând dispoziții generale, dispoziții referitoare la prevenirea criminalității informatice, infracțiuni şi contravenții, dispoziții procedurale, dispoziții privind cooperarea internațională şi dispoziții finale.

Dispozițiile generale sunt dedicate, în principal, stabilirii înțelesului termenilor şi expresiilor utilizate în cuprinsul proiectului, care prezintă un caracter tehnic, specific domeniului informaticii. Astfel, prin proiect se stabileşte sensul noțiunilor de „sistem informatic", „prelucrare automată a datelor", „program informatic", „date informatice", „furnizor de servicii", „date referitoare la traficul informațional", „date referitoare la utilizatori", „măsuri de securitate".

În cadrul Capitolului II sunt înscrise dispozițiile referitoare la prevenirea criminalității informatice. Aceste dispoziții privesc cooperarea dintre autoritățile şi instituțiile publice cu competențe în domeniu şi furnizorii de servicii, organizațiile neguvernamentale şi alți reprezentanți ai societății civile în elaborarea politicilor, practicilor, procedurilor şi standardelor de securitate a sistemelor informatice, precum şi organizarea campaniilor de informare privind criminalitatea informatică şi riscurile la care sunt expuşi utilizatorii de sisteme informatice. De asemenea, dispozițiile referitoare la prevenirea criminalității informatice prevăd:

- obligația Ministerului Justiției, a Ministerului de Interne şi a Ministerului Comunicațiilor şi Tehnologiei Informației de a constitui o bază de date privind criminalitatea informatică;

- obligația Institutului Național de Criminologie de a efectua studii periodice în scopul identificării cauzelor care determină şi a condițiilor ce favorizează criminalitatea informatică;

- obligația proprietarilor sau administratorilor de sisteme informatice la care accesul este interzis pentru anumite categorii de utilizatori de a avertiza utilizatorii cu privire la consecințele juridice ale accesului fără drept la aceste sisteme informatice.

Capitolul III are ca principal obiect de reglementare infracțiunile în domeniul informatic, grupate potrivit aceloraşi criterii ca şi cele prevăzute în Convenția europeană privind criminalitatea informatică. Astfel, proiectul prevede infracțiuni contra confidențialității şi integrității datelor şi sistemelor informatice, cum este accesul, fără drept, la un sistem informatic; interceptarea, fără drept, a unei transmisii de date informatice care nu este publică; modificarea, ştergerea sau deteriorarea datelor informatice ori restricționarea accesul la aceste date, fără drept. De asemenea, proiectul prevede, ca infracțiuni informatice, faptele de fals săvârşite asupra datelor informatice şi faptele prin care se cauzează prejudicii patrimoniale ca urmare a unor operațiuni asupra datelor sau sistemelor informatice, în scopul obținerii de beneficii materiale.

Proiectul instituie pedepse severe – închisoarea de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi – pentru pornografia infantilă prin sisteme informatice, incriminând şi simpla deținere de materiale pornografice cu minori, într-un sistem informatic sau un mijloc de stocare a datelor informatice. În acest fel, proiectul răspunde nu numai prevederilor Convenției europene privind criminalitatea informatică, ci şi Recomandării Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei Rec(2001)16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale.

Dispozițiile procedurale, înscrise în Capitolul IV din proiect, reglementează măsurile şi mijloacele de investigație specifice domeniului informatic, realizând totodată o adaptare a unor dispoziții din Codul de procedură penală la specificul acestui domeniu. Proiectul reglementează, în principal, conservarea imediată a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informațional, procedura ridicării obiectelor care conțin date informatice, cercetarea sistemelor informatice sau a suporturilor de stocare a datelor informatice.

În cadrul Capitolului V sunt înscrise dispozițiile referitoare la cooperarea internațională, având ca obiect asistența judiciară internațională în materie penală, extrădarea, identificarea, blocarea, sechestrarea şi confiscarea produselor şi instrumentelor infracțiunii, desfăşurarea anchetelor comune, schimbul de informații, asistența tehnică sau de altă natură pentru culegerea şi analiza informațiilor, precum şi formarea personalului de specialitate.

De asemenea, pentru asigurarea cooperării internaționale imediate şi permanente în domeniul combaterii criminalității informatice, proiectul propune înființarea, în cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiției, a Serviciul de combatere a criminalității informatice, ca punct de contact disponibil 24 de ore din 24, 7 zile pe săptămână. Acest serviciu specializat urmează să acorde asistență şi să ofere date despre legislația română în materie, punctelor de contact similare din alte state; să dispună conservarea imediată a datelor, precum şi ridicarea obiectelor care conțin datele informatice sau datele referitoare la traficul informațional solicitate de o autoritate străină competentă; să execute sau să faciliteze executarea comisiilor rogatorii solicitate în cauzele privind combaterea criminalității informatice, cooperând cu toate autoritățile române competente.

În cadrul dispozițiilor finale, se propune abrogarea acelor prevederi care creează paralelisme în reglementare.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM - MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE